

Forårsvandring ved Lehnskov Strand

Pavevænge Strand

Husene ved Lehnskov er flyttet ud fra Egense By, ved udskiftningen i 1806. De fleste er dog først opført omkring 1860'erne, ser det ud til.

Lehnskov Strand nr. 7, som ligger i bugten, ved Pavevænge, som den her østlige ende af skoven hedder, er nybygget for måske 15-20 år siden. Det ligger imidlertid på grunden af det oprindelige hus.

I udskiftningsprotokollen fra 1805 nævnes det, at der kan blive plads til et hus i Pavevænge, så det formoder vi er dette hus. Der har ikke været meget jord til disse huse, men de har nok også for en del været fiskere.

Navnet Pavevænget kan i øvrigt dateres tilbage til omkring 1650'erne. Hvorfor det hedder pave, er vi usikre på.

I ordbog over det danske sprog, som dækker perioden 1700-1930, nævnes en række mulige betydninger, hvis ikke den direkte, altså den katolske kirkes overhoved. Det er der jo nok ikke tale om her, idet vi ikke kender til at der skulle have været en særlig katolsk genvækkelse i Egense og omegn. Men pave kan også være synonymt med en person, hvis magt og myndighed kan sammenlignes med en pave. Og her nævnes konkret en sognepave, dvs en sognerådsformand. Så formentlig denne her del af skoven tillagt sognerådsformanden.

Området ved Pavevænge Strand blev fredet ved kendelser i Fredningsnævnet i 1960. Den første fredningssag "Pavevænge Strand" blev rejst af Naturfredningsnævnet for Svendborg Amt og gennemført bl.a. for at give gæster adgang til stranden. Den anden fredning "Pavevænge Øst" ligger op til Rantzausminde Camping. Af kendelserne fremgår, at udsigten ud over Svendborgsund skal bevares og områderne skal henligge i naturtilstand. De må ikke bebygges eller beplantes.

Fredsskov

Denne vestlige del af skoven her ved Lehnskov Huse bærer navnet Fredsskov som stednavn. Men fredsskov er i virkeligheden mere et begreb end et stednavn – men man finder stednavnet utallige steder rundt om i Danmark.

Op imod 85 % af dansk skovareal er i dag dækket af fredsskov. Men sådan har det ikke altid forholdt sig.

I begyndelsen af 1800-tallet havde raserende krige, stigende befolkningstal og mangel på andre energikilder end træ efterladt en stor del af de oprindelige danske skovområder golde og ryddede. På den tid var det bønderne, der ejede lavskoven, og adlen og kongen ejede højskoven. En del af grunden var ligeledes at der ikke fandtes et skovvæsen der tog vare på skoven. Dette var blevet forsøgt i 1760'erne hvor tyskeren Johann Georg von Langen var hentet til Danmark for at organisere skovdriften.

Disse problemer fik det nye begreb "fredsskov" til at florere, idet Danmark på dette tidspunkt i starten af 1800-tallet kun var dækket af 3-4 % skov. Til sammenligning ligger vi idag på ca. 15% og målet er omkring 2065 at nå op på 25%. Tilplantningen skal dog intensiveres kraftigt for at nå det mål!

Begrebet fredsskov dækker over et skovområde og areal, der er udstykket til altid at huse skov, og som er beskyttet mod rydning, forhugning, kreaturgræsning m.v. Fredsskovsforordningen gennemførtes i 1805 af

Christian d. 7 – altså en videreførelse af landboreformerne fra 1780'erne. Forordningens grundlag og formål var at beskytte og bevare de tilbageværende skovområder samt at etablere nye arealer med skov i de danske landskaber. Fredskovsforordningen blev ligeledes skabt for at opdele landet i rene landbrugsområder og rene skovområder. I forbindelse med fredskovsforordningen blev det samtidig vedtaget at private jordejere kunne få tilskud til skovplantning. Tilskuddet var dog betinget af at de pågældende jordejere forpligtede sig til at drive permanent skovdrift på de udstukne områder. Disse nye skovområder, der langsomt skød frem i den første halvdel af 1800-tallet, kan betegnes som de første danske fredskove.

De fleste private skove og alle offentlige skove er fredskov, og skovejere er forpligtet til at anvende de pågældende arealer til skovbrugsformål, og til at dyrke dem efter skovlovens krav om alsidig skovdrift. Sårbare naturtyper i fredskovsområder skal bevares. Dette kan f.eks. være moser, enge, heder og vandhuller. På sådanne områder må der hverken opdyrkes eller afvandes. Sådanne områder er ligeledes beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller skovlovens § 28 .

Lehnskov Huse

Tre huse ligger i skovbrynet ud mod Lehnskov Strand, kaldet Lehnskov Huse. Nr. 30, 26 og 20 samt fire små hytter nr. 22.

De har alle (bortset fra de senere tilkomne hytter) tilhørt Baroniet Lehn. De to længst hen imod Lehnskov, blev overtaget af Brandt, sammen med at han overtog Lehnskov gods.

Nr. 26 tilhører stadig Lehnskov.

Lehnskov Strand nr. 20: Ved udflytningen var det en Hans Møller, som fik tildelt denne grund. Udover huset fik han tildelt en lod på ca. 6 tdr. land, øst for Ømosekjær og Agerbandet. – Jeg kan ikke se disse navne på kortet, men grunden rundt ved huset har ikke været let at dyrke. Der er meget fugtigt.

Fæsteejendommen gik videre til Hans Møllers søn, der senere flyttede længere ind mod Rantzausminde.

Først i 1900-tallet var der kommet en ung mand, Søren Jørgensen, til at tjene på Lehnskov, hvor han var kusk. Han var ellers født i nærheden af Aalborg.

I Fiskop mødte han Marie Kirstine, og de blev gift i Egense kirke i 1909. De kom til at bo i huset på Lehnskov Strand nr. 20, som stadig dengang tilhørte Baroniet Lehn. I 1922 købte Søren Jørgensen huset, hvor de boede i mange år. De fik bl.a. en søn, Laurits Jørgensen, der blev murer. Laurits blev gift med Annalise, og han byggede et hus til dem på Rantzausmindevej 168. Laurits døde for nogle år siden, og Annalise er for ikke så længe siden flyttet på plejehjem.

Da huset blev solgt efter Søren Jørgensen i 1945, blev det købt af Egense kommune. Senere er det blevet privatejet.

Men foran huset er der et stykke grund - og så selve engen - der stadig er kommunalt ejet. På den grund ligger der 4 små sommerhuse, og en toiletbygning.

Husene er som en slags kolonihavehuse, på kommunal grund, men privat ejet, og der betales husleje for grunden til kommunen. Husene må ikke bygges større, men må godt renoveres. Det ene af disse huse havde Laurits Jørgensen og Annalise i mange år, og nu har deres søn og barnebarn huse derude.

En af de andre ejere er Klaus Holm. Han har fortalt, at så vidt vides, lå husene tidligere på en række langs med vejen, men engang omkring 2. verdenskrig, blev de flyttet ind på den grund, hvor de ligger nu. Han

kender ikke årsagen, og ved heller ikke, hvornår de oprindeligt er opført. Klaus er en af dem, der har renoveret sit hus, og da benyttede han lejligheden til at sætte det på en sokkel, da det ellers hurtigt vil rådne. Det betød, at det blev lidt højere end før, men han kom til en løsning med kommunen.

Fyns sydligste punkt

2017: Svendborg: En spontan ide om at markere Fyns sydligste punkt med en inskription på en større natursten på stranden ved Lehnskov volder langt større problemer end ventet.

Den 1,25 meter høje natursten var tænkt placeret på stranden, der af gode grunde ligger indenfor den såkaldte 300 m strandbeskyttelseslinje (som går helt ind til og med arealet ved siden af Vesterrøn), og derfor har kommunen bedt Kystdirektoratet meddele en dispensation. Det har direktoratet afvist. Den daværende formanden for Miljø-, Klima- og Trafikudvalget, Birger Jensen (V), rystede på hovedet af sagen og mente, at afslaget fra Kystdirektoratet var udtryk for en overadministration.

- Det handler om, at vi har et punkt, som vi synes, det kunne være sjovt at markere på en lidt større natursten, som der er rigtig mange af i forvejen, og så får vi et afslag. Det mener jeg er formynderisk, siger Birger Jensen. Det kan man jo have forskellige meninger om, men godt er det at vi har en streng kystadministration, sådan at vi kan bevare kysternes natur og kulturhistorie.

Færgehavn?

En trussel mod den uberørte kyst på dette sted var det, at Ærø Kommune for 8-10 år siden først foreslog etablering af en færgehavn ved Skovballe så overfartstiden kunne nedbringes til 20 minutter og siden – da det var lysende klart, at den del af Det Sydfynske Øhav er kraftigt naturbeskyttet - så foreslog Lehnskov som alternativt landingssted for Ærøfærgerne. Dels ville det være midt i den beskyttede og fredede natur her, dels indebar det også anlæg af en helt ny vejforbindelse op til Fåborgvej...alt sammen med forventning om at staten eller Svendborg kommune skulle finansiere det. Forslaget blev heldigvis lagt i graven, men spørgelset dukker engang imellem frem når Ærø Kommune får nye idéer, som nu, hvor der barsles med et projekt for to nye elfærger, dobbelt så store som de nuværende færger!!

Lindheim Sunds

Arealerne ved Lehnskov Huse er for en stor dels vedkommende registreret som Strandeng – og dermed beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3.

Engen ved Lehnskov Huse blev også kendt tilbage i 1975-77 da den tjente som skibsværft.

Tre lærerskoleelever fra Den Frie Lærerskole i Ollerup Skibet byggede her vikingskibet Lindheim Sund, som lokalkendte vil vide har hjemhavn i Rantzausminde. Det blev bygget som et årsprojekt – et vildt stort projekt. Over mere end et år brugte de 11.000 arbejdstimer på at bygge et skib, som lå så tæt op ad originalen Skuldelev nr. 5, som de kunne. Hovedparten af arbejdet blev foretaget med økser og andet håndværktøj. Det var en læreproces, og derfor blev ikke alt som på originalen. Der er også indgået enkelte kompromis'er, blandt andet er der nogle steder brugt jernbolte. Fra starten fik skibet også et kunststofsejl, og der blev brugt reb af nylon, men under de senere renoveringer blev nylonrebene erstattet af en blanding af naturhamp, kunsthamp og hestehår. Skibet har iøvrigt vist gode resultater ved forsøg med at ro, samtidig med at der blev sejlet på kryds, så farten kunne bringes op på 7-8 knob. Skibet er restaureret af flere omgange, og fik bla i 1992 ny rigning, syet efter den nyeste viden.